

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Historia Libri Hester

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Historia Libri

In nocte surgim⁹ ad nocturnos. fz illd. De
 dia nocte surgebā ad p̄tēdū tibi zc. In die
 p̄o septies psallimus. fm illd. septies in die
 laudem dixi tibi. Singulis aut̄ horis legit
 lectio quā capitulare dicim⁹. postq̄ p̄sternit
 ad preces in dieb⁹ profectis. z subdit oratio
 pro benedictione.

De edificatione muri z obitu neemie.
 Caplm. 2.

Viro neemias

P vidēs vrbē fere vacuā factā ha
 bitantib⁹. rogavit optimates
 vt habitaret i hierlm. z bñdixit eis q̄ se spō
 re obtulerit. Reliqua p̄o multitudo misit sor
 tem: z decimū caput fecit habitare in hieru
 sale. Post aliqd̄ tēpus p̄gregati sunt i hieru
 sale ad dedicationē muri. z ascēderunt sacer
 dotes z leuite z cantores cū musicis instrū
 mētis: z psallētes incedebāt p̄ mur. Esdras
 p̄o p̄cedebat. neemias z optimates cū eo su
 per alterā p̄tē muri incedebāt psallētes. Reli
 q̄ p̄o multitudo seq̄bat eos sup̄ terrā. z duce
 bāt choros. His expletis rediit neemias ad
 regē in p̄sidiā: āno sc̄o 2. xxx. regni sui. z mor
 tu⁹ est esdras in senectute venerādaz cū mul
 ta liberalitate sepult⁹ in hierlm. Hūc q̄dam
 hebreoz autumāt fuisse malachīā. S; ma
 lachias post regressum captiuitatis natus ē
 in iudea in sophis. Quē qz vite optime fuit
 z aspectu deco⁹ p̄pls appellauit malachī. id
 est angelū Tradit etiā q̄ q̄ p̄pheticē dicebat
 eadē die angel⁹ dei apparēs iterabat. Et mor
 tuus est dū adhuc iuuenis esset. z sepult⁹ in
 agro suo. Porro circa finē diez suoz rediit
 neemias in hierusalē ex beneplacito regis. z
 intellexit mala q̄ fiebāt in ea. Sacerdotes nā
 qz in dieb⁹ v̄ctis sue nō habitabant in gazo
 phylatijs circa tēplū. sed in domib⁹ p̄p̄is cū
 omni domo sua. z custodiā yasoꝝ dñi posue
 rant in domib⁹ sequestratis a tēplo. Et edifi
 cauit de p̄prio gazophylatiā in quib⁹ excuba
 bāt sacerdotes. z reponēbāt yasa. P̄terea i
 uenit p̄lm calcantes tozcularia in sabbato
 z inferentes in hierusalē vinū z uvas ficis z
 oē onus. Sētes qz inferebāt p̄sces z venalia
 z v̄debāt in sabbatis filijs iuda. Et obiur
 gauit optimates dicēs. Cur p̄phanatis diem
 sabbati z inducitis irā dei sup̄ israhel. z sup̄ ci
 uitatē hāc. Et adstrauit eos de custodia sab
 bati. z p̄cepit claudī portas in sabbato. ne in

trarent negociatores. z manserūt extra hieru
 salē semel z bis. Et p̄testat⁹ est eos neemias
 q̄ si desineps veniret manū mitteret in eos z
 recesserūt. Et fecit neemias in hierusalē bibli
 othecā p̄gregās libros d̄ regib⁹ z libros p̄
 phetaz. z dauid. z eplās regū. z de donarijs
 z p̄ his omnib⁹ q̄ fecerat orauit neemias ad
 deū dicēs. Memēto mei d̄s meus in bonū.
 Lucusqz sumpta est series historie ab anna
 lib⁹ hebreoz p̄ter hester. Que p̄o post h̄ apō
 tudeos gesta sūt. de scriptis iosephi z africa
 ni exhibent. z de libro machaboz. quē quē
 dā ab hebreis scriptū autumāt. q̄dā a grecis
 Et mortuus est neemias vir benign⁹ z sepul
 tus iuxta mur. quē edifficauerat. Post artar
 xersem regnauit xerxes dnob⁹ mēsis. post
 quē sogodīan⁹ mensib⁹. vij. Post quē regna
 uit darius cognomēto noibus sub quo ege
 ptus recessit a persis.

Incidentia.

Ea etate solis defectio facta est. z ignis d̄
 etna erupit. plato nar⁹ est. hypocrate medic⁹
 claruit. dionysius in sicilia tyrānidē exercuit
 Post dardū regnauit artarxerxes. qui cogno
 minat⁹ est mennon. dardij et parasitidis fil⁹.
 Hic ab hebreis dicit⁹ asuerus Sub h̄ histo
 ria hester cōscripta est.

Sequitur tituli capitulorum in his storiam hester.

De hester.	ca. 1.
De ocho.	ca. 2.
De dario filio arsam.	ca. 3.
De alexandro.	ca. 4.
De reclusionē decē tribuum z morte alexan dri.	ca. 5.
De p̄tholomeo sother.	ca. 6.
De p̄tholomeo philadelpho.	ca. 7.
De euergete.	ca. 8.
De philopatre.	ca. 9.
De seleuco.	ca. 10.
De antiocho ephane.	ca. 11.

Incipit historia libri hester. Caplm. 1.

Ibrū hester
 transtulit hieronymus ad
 petitionem p̄aule z custo
 chij de hebreo in latinū. et
 qz in greco corrup⁹ erat

per varias ediciones, revelavit eum de arcibus
 hebreorum, et diligenter transulit de sybo ad ver-
 bum. Regnavit asuerus ab india usque ad ethi-
 opiam super xxxvij. provincias, et erat in suis civi-
 tate solius regni eius. Tertio igitur anno imperii
 sui fecit grande convivium cunctis principibus suis
 et inclitis provinciis coram se, et lxx. diebus in do-
 mo illa mirabili: de qua legitur in historia alex-
 andri, cuius colunne erant argenteae, tectum in-
 star firmamenti concameratum: habens gemmas
 diversicoloris: in figuram siderum et signorum
 dispositas. Post hos dies convivium invitavit
 omnem populum qui erat in suis, et discubuerunt
 extra domum septem diebus in vestibulo horum
 deliciarum. In horum erat vinea habens vites
 argenteas, et palmites aureos, et boscos ex va-
 rietate gemmarum distinctos. Super convivium
 tentoria erant: que appendebantur
 columnis argenteis et marmoreis, eburneis
 circulis, inserta funibus byssinis atque purpu-
 reis. Lectuli quoque aurei et argentei dispositi
 erant super pavimentum, smaragdino et pario-
 stratu lapide. Bibebant autem omnes in aureis
 poculis vinum precipuum et abundans, nec erat
 qui nolentes cogeret ad bibendum, licet id mor-
 tis esset apud persas. Vasthi quoque regina fe-
 cit convivium se minas in palatio regis. Die
 autem septimo cum rex incaluisse mero precepit se
 prem eunuchis ut introduceret reginam in de-
 core suo: ut ostenderet omnibus pulcritudinem
 illius. Que ad imperium regis venire precepit.
 Et iratus rex quesivit a septem sapientibus qui vi-
 debant faciem eius: cui sententiam vasthi subia-
 ceret. Et respondit manucham. Non lesit te solum
 vasthi, sed omnes viros regni tui. Nam eius
 exemplo mulieres parvipendent imperia vi-
 rorum. Egredietur autem edictum a facie tua ut
 ultra vasthi non ingrediat ad regem, sed alte-
 ra melior regnet pro ea. Et exiit edictum in om-
 nes provincias per epistolam regis. Et dice-
 runt pueri regis ad eum. Querantur regi puellae
 virgines speciosae, et tradantur aggeo eunuchis
 ad custodiam, et accipiant mundum mulierum
 brem, id est vestes, et cultus, et ornatus. Unde
 et ministris talium mundiburdos vocamus,
 et quocumque oculis regis placuerit regnet pro
 vasthi. Placuit ergo regi, et iussit fieri. Erat
 tunc in suis iudeus vocabulo mardocheus, de
 tribu gemini, qui descenderat de transmigratione
 techonice. Dixerat nutriticus filius franci
 edisse, que et hester vocabatur, quam orbatam

utroque parente mardocheus adoptaverat in
 filiam. Hec inter ceteras tradita est eunuchis
 nec indicavit populum suum. Sic enim mardocheus
 rat ei mardocheus, et invenit gratiam in oculis
 eunuchis, et acceleravit ei cultum mulierum
 et dedit ei septem puellas, ut eam ornarent et
 excolerent. Porro virgines per sex menses vin-
 gebantur oleo myrtino, et aliis sex quibusdam
 pigmentis et aromatibus utebantur, ut post
 annum ingrederentur ad regem, et que vespere in-
 trabat egrediebatur mane nec poterat redire
 nisi rex ex nomine iussisset eam venire. Mar-
 docheus autem versabatur in vestibulo domus
 regie curam agens salutis filie. Tandem instabat
 dies quo hester filia abiel intrare debebat
 ad regem, nec quesivit ab aggeo cultum mulie-
 brem, sed posuit in voluntate eius qui teneba-
 tur puellis dare quocumque petissent. Et intra-
 vit ad regem anno septimo regni ipsius mense
 f, qui hebraice dicitur thebet, latine Ianuari-
 us, et invenit gratiam apud regem, et fecit eas
 regnare pro vasthi. Et celebravit nuptias per
 mensem, et mandavit per eos qui aggarum di-
 cuntur, id est, cursores requisit in universo re-
 gno per tempus nuptiarum. Mardocheus
 autem qui frequentius morabatur in babylonia
 unde et adducta fuerat hester: transulit se in suis.
 Eo tempore irati sunt regi duo eunuchi sa-
 nitores et machinabantur ut occiderent regem.
 Quod non latuit mardocheum, et indicavit
 hester, et illa ex nomine mardochei detulit ad
 regem. Quesitusque est et inventus, et appesi sunt
 in patibulo. Et traditum est coram rege in
 annalibus, in quibus reges accidentia tem-
 poris sui redigebant. Post hec asuerus exal-
 tavit aman amalchiten qui erat de stirpe agag
 quem samuel trucidavit, et adorabant eum ser-
 vi regis, preter mardocheum, qui propter patri-
 as leges coram eo genu non flectebat. Quod
 attendens aman indignatus est, et accipiens
 eum hebreum esse ait. Perse liberi flectunt ge-
 nua. Hic autem servus dedignatur. Et discipulus
 posuit perdere iudeos qui erant in regno as-
 suerum, veteri motus odio, quia iudei deleve-
 rant amalchitas. Duodecimo itaque anno re-
 gni asuerum, mense primo missa est foras in vi-
 nam que hebraice dicitur phur coram aman
 quo die et quo mense gens iudeorum deberet
 interfici, et exiit mense duodecimo. Tunc
 ait aman ad regem. Interest regi servare pa-
 cem, Non erca autem pacis est dissimilitudo.

Historia libri

Est enim gens in regno tuo dissimilis ceteris, nonis utens legibus, insuper regis scilicet ceteris minus. Expedi tibi ut non insoleat, Decerne ergo ut pereat. Et ne dispedium sentias in tributis, decem milia talentorum appendas arcariis gazetum. Tulitque rex anulum quem utebatur, et dedit illum aman dicens, Argentum tuum tibi sit, et de populo rege: quod tibi placet. Tunc scripsit aman ex nomine regis litteras anulo regis designatas in omnes provincias, ut occiderentur iudei a parvulo usque ad senem, et bona eorum diriperentur, xiiij. die mensis, xiiij. Statimque in susis pepedit edictum, Non cum legissent iudei fleverunt. Sed mardocheus indutus est sacco, et aspersus cinere magna voce et ululabat per foribus palatii. Non enim fas erat indutos sacco intrare palatium, Non cum accepisset bester: osternata est, et misit et vestem quam indutus intraret ad eam, quam accipere noluit: sed significavit ei per eunuchum causam fletus, et exemplar edicti quod pedebat in susis misit ei, monens eam ut intraret ad regem, et supplicaret ei pro populo suo. Que respondit, Jam, xxx. diebus non sum vocata ad regem, et decretum est: ut qui non vocatus accesserit moriatur, nisi forte rex auream vestigam ad eam extenderit. Rursumque mardocheus ad eam, Quid scis, ut non idcirco ad regnum veniris: ut in tali tempore parareris, Si nunc silueris per altum liberabit dominus populum suum, et tu et domus patris tui bibitis. Tunc mandavit bester mardocheo: ut omnes iudei qui erant in susis per triduum ieiunaret et oraret pro ea, sed ipsa ieiunavit. Die autem tertia induta regalibus, stetit in atrio domus basilicam regis cum duabus puellis, quarum una incubentem sustinebat, altera sequens longitudinem vestis summis digitis deportabat. At rex sedebat supra solium contra ostium domus, Qui cum respexisset eam torvo vultu collapsa est, Cumque vidisset bester lapsam, placuit ei, et extendit contra eam auream vestigam, Que conversus surgens et accedens, osculata est summitatem vestis, et ait rex, Quid vis bester, Quicquid petieris dabo tibi, Que respondit, Obsecro ut venias ad me hodie, et aman tecum ad iugium, Et surgens venit ad eam, Et fovens eam gremio: consolabatur dicens, Nolui timere, pro subditis lex data est, tu pro mihi pregnas, Veneruntque ambo ad iugium regine, Cumque bibisset abundanter ait, Pe te quod vis bester, et impetrabis, Que respondit, Obsecro ut veniat cras rex, et aman ad iugium, et indicabo eis cor meum, Egredius est itaque aman letus, Cumque vidisset mardocheum

non assurrexisse sibi indignatus est, et huocams uxorem et amicos exposuit eis omnem gloriam suam, addens quod cum solium cum rege bester vocavit ad iugium, Verumtamen se nihil habere et reputabat dum viveret mardocheus, Et dixerunt ei, Jube parari trabem, cubitoz, et suggere regi ut appendat mardocheus in eam sic eis letus cum rege ad iugium, Et iussit parari cruce, Hoc tunc illa rex duxit in somnum, et iussit sibi legationales, Et ventum est ad locum ubi scriptum erat quod mardocheus nunciaverat ei facinus eunuchorum, Et ait rex, Quid hoc novis persequi est mardocheus pro hac fide, Et dixerunt ei, Nihil, Et quoniam fuit rex quis esset in atrio, Et dixerunt pueri aman, Ipse enim intraverat, ut suggereret regi de morte mardochei, Cumque vocatus intrasset aman, dixit rex ad eum, Quid debet fieri viro quem rex vult honorare, Quis cogitans pro se dictum esse respondit, Debet induti stola regia et coronari diademate, et sedere super equum regis, et primus de principibus tenere equum, et pro civitatem incedens clamet, Sic honorabit quem rex voluerit honorare, Dixitque rex, Festina et fac ut locutus es mardocheo, Cave ne quicquam his qui locutus es permittas, Et fecit aman mardocheo ut locutus fuerat, Qui prius recitabat putas sibi illud ab aman, sed cognita veritate pensavit, Et rediit mardocheus ad foras palatii, Aman pro festinabat in domum lugens et operito capite, Et dixerunt ei amici eius, Sibi semine iudeorum est mardocheus ante quem cedere cepisti non poteris ei resistere sed cades, Et ecce nuncij regis conpellebant eum intrare, et intravit cum rege ad iugium, Et ait rex, Pe te quod vis bester, Que respondit, Dona mihi animam meam et populum meum ne pereamus, Utinam in servos venundaremur et gemas tacere, Et ait rex, Quis est qui hec audeat facere, Que respondit, Hostis non ster est iste aman, Non ille audiens obstupuit, Rex autem iratus surrexit et intravit in horum, aman pro supplicabat regine, pro anima sua, Cumque reuersus esset rex, reperit aman corruisse super lectulum in quo iacebat bester, et ait, Etiam regina vult opprimere me presente, Et dixit arborea eunuchus, En lignum quod parauerat mardocheo stat in domo aman, Et ait rex, Apprehende illum in eo, Et suspensus est aman in paribulo, et dedit rex bester domum aman, Et ingressus est mardocheus ad regem, Lofessa est enim bester quod patruus eius esset, Et dedit rex anulum mardocheo quem aman recipi iusserat, Et

Hester

ster autē cōstituit mardocheū sup domū suaz
Que iterū flēs pccidit ad pedes ei⁹ supplicās
vt veteres litteras quas scripserat aman cō
tra iudeos nouis epistolis irritaret. Et ad
quienit rex. Et scripsit mardocheus litteras
annulo regis sigillatas ad pncipes puinc
arum ne occideretur iudei. imo illos qui pa
rati erāt ad occissionē iudeoz interficerēt iu
dei. et manus pncipū esset cū eis. Et factū
est nomē iudeoz celebre ita vt plures de gē
tibus religioni corū iūgeretur. Et recordat⁹
est mardocheus somnū qd viderat z ite pze
rationē eius itellexit. et hoc erat somnū. Ap
paruerūt ei voces. et tonitrua et tremor⁹ sup
terrā. Et ecce duo dracones parati ptra se i
pzelium ad quoz clamores natiōes excitare
sūt vt pugnarēt ptra regē iustoz. z fuit dies
illa tenebray. et discriminis. Et p turbata gēs
iustoz clamauit ad dñm. z ecce fons paru⁹
creuit i flumē maximū et orta est lux magna
z humiles exaltati sunt z deuorauerūt in dly
ros. Porro in scda epistola quā scripsit p
iudeis excusauit se rex in hūc modū. Ne pu
tatis si diuersa iubem⁹ et animi leuitate ve
nire. sed p necessitate tempoz ferre sentētiaz
vt reipublice poscēt vtilitas. Vlti sublima
tia regibz honore collato abusi sunt i supbz
am. et in ipos q dederūt molliūtū in sūdas
Alman et animo et genere macedo z ex obli
q cōmaculās gen⁹ perfax adeo intumuit vt
regno nos priuare nteretur z spiritu. Nam
mardocheū cul⁹ fide viuim⁹ z p sorte regni
bester. cum omī gēte nouis machinatio
nibz expetit ad mortē cogitans vt illis inter
fectis nris insidiaretur solitudinē. z regnū p
fax trāfferret in macedones. Nos pō nutu
dei viuētis cul⁹ beneficio patribz nostris re/
gnū traditū est et vsqz hodie custoditū: iude
os absoluim⁹. et hostes corū interficē iube
mus. Igitur. xij. die mēsis. xij. pcusserūt iu
dei hostes suos plaga magna p puicias vs
qz ad. lxxv. milla. Quartadecima pō die cele
brauerūt puinia cū gaudio. particlas sibi in
uicē mittētes. In iussis pō infecerūt. d. vis
ros. Et in. xij. die obtinuit hester a rege. vt
ad huc occiderentur in iussis hostes iudeoz.
et suspēsi sunt decē filij aman. et de alijs cir
citer. ccc. perierūt. Et ideo iudei q habitabāt
i iussis duobz dieb⁹ occisiōt vacātes. xv. die
puinia celebrauerūt. Et ppterca mādauit he
ster et mardoche⁹ hos duos dies in nume

ro solēnitatuz recipi. z dies plurim. i. sortitū
obseruari a iudeis. vt memoriaz facti nulla
deletet obliuio. Hos tñ dies vocat Joses
ph⁹ puerfatores. eo q iudei de ineroze. i gau
diuz puerfi fuerāt. Scripsit etiā mardoche⁹
ad iudā summū sacerdotē i hierl⁹. q pti suo
helizaphat successerat. vt dies isti solēne ha
berentur in iudea in sempiternū.

Incidentia.

In diebz a sueri athensēses xliij. litter⁹ vti ce
perūt. cū antea. xvj. tātuz vterēt. Senones
galli duce brēno romā iuaserūt z excepto ca
pitolio incēlaz vastauerūt. vj. mēlibz Tribu
ni militares p cōsulibz esse ceperunt. Obijt
anaxagoras phisic⁹ z eract⁹ tenebrō⁹ z des
mocris⁹. et socrates in carcere venenūz bibit
Diogenes et isocrates claruerūt. Aristotez
les audiuit platonē. xvij. annuz agens
De ocho Caplin. II.

De asueruz re

p gnauit artaxerxes. q och⁹ dice⁹
est hic misit vagolum pfectuz
vniuersis regionibz trās flumē eufratē. Erat
autē i hierlm summ⁹ sacerdos ioānes. q iude
pri suo successerat. Erat autē frater ioannis
iesus. q ad pōtificatū aspirabat z ppterca va
goli familiaritatē sibi cōparauit. Qua p fide
tia iesus altercat⁹ i tēplo aduersus ioannez
adeo incitauit fratē vt euz interficeret. Vñ
vagosus indignat⁹ ascendit in hierusalem.
Cūqz phiberet euz ab ingressu tēpli. Respō
dit Hundior ego sum cadauere q templuz
plur pphanastis. Et ingressus in tēpluz spo
liauit illud. Et imposuit iteruz ministris tē
pli tributa et annonas annū. vij. a quibz p i
teruentuz esdre absoluti fuerāt. Porro artax
erxes. i. ochus. egyptum ad suuz reuocauit
imperuz. neibanabo rege i ethiopiā pulso.
i quo egyptoz regnuz destructuz ē. Idē och⁹
apodasmo iudeoz capta in hircaniā ac
colas trāslatos iuxta mare caspiū collocauit

Incidentia.

Eo tpe romani gallos supauerūt. Demo
sthenes z isocrates claruerūt. Obijt plato. p⁹
quē spensipp⁹ tenuit achademīa.

De dario filio arfamt Caplin. III.

De ochum regna

p el⁹ arfamus. Et mortuo ioanne
in hierusalē successit ei fili⁹ el⁹ ia

dus in sacerdotiū Post arsamū regnavit fili
 us eius darius Hic p̄fecit regionibz trās flu
 men saraballā de genere eubæoz, ex quibz
 samarite descēderūt Erat aut̄ iado frater ma
 nasses ad p̄tificatū anhelās, p̄pter qd̄ ysach
 am filiā saraballe duxit uxore Cūqz ministra
 ret in sacerdotio indignati sunt hierosolymī
 te, et iubebāt eū recedere ab uxore, aut nō in
 troire sc̄nariū Itaqz manasses cū uxore trās
 tulit se ad socerū suū, Qui pollicit̄ est vt edī
 ficaret ei templū iſtar hierosolymoz sup mō
 tē gartzim, sed hoc cū sentētia regis darij fa
 ciendū erat, Interi aut̄ p̄didit ei abisam vel
 abigla qui ē mediterrane⁹ vīe tyroz, et insi
 gnis, Et trāsferūt ad manassen plēs d̄ hiero
 solymītis q̄bz saraballa pecūias mīstrabat,
 terrā colendā deputabat et habitatiōnē.

Incidentia

Eo tpe mālī torquat⁹ p̄sul romanoz fili
 um suum virgīs cesum securi p̄cussit, qz con
 tra imperiū cōsulū cum hostibz pugnaverat
 et tū expugnauerat

De alexandro. Caplm. III.

Er idez tempus

p̄ philipp⁹ rex macedonū p̄ iſidō
 as pempt⁹ ēa pausanias: trahen
 te gen⁹ ab horreste, Cui successit alexāder fl
 li⁹ et adoptiu⁹, qz legit notanabi fili⁹ viceſſ
 mū agēs annū Qui volēs obtinere syriā trās
 iſt hellespontū Et cōgregati sunt aduersus
 eū duces darij q̄ erāt trās flumē, et sup gra
 nicū fluvitū expugnauit eos Cūqz p̄curſisset
 lidia et iconia puenit ad loca p̄aphilie, Tūc
 darius fili⁹ arſami electū collegit exercitū et
 trās iuit eufratē et montē cilicie taurū sperās
 in cilicia macedones expugnare, Tūc gauī
 sus ē saraballa putās q̄ post victoriā occur
 reret dario, et edificatiōnē tēpli ab eo impe
 traret qd̄ pollicit⁹ erat genero suo, ipe q̄ dē lō
 genus a plīs vacabat, s̄z aliter q̄ speraret es
 uenit, Nā vic⁹ est dari⁹ a macedonibz et ca
 pta matre ei⁹ uxore et filijs ad p̄ſas fugiēs
 remeauit cū paucis Tūc alexāder cepit aspi
 rare ad monarchiā oriētis, et intrās syriā ce
 pit damascū, et subiugata sidone tyriū obſide
 bat, Tūc saraballa eligēs de suis, viij, milia
 i alexādriā p̄fecit est in auxiliū, dices se libe
 ritus obsequi ei q̄z dario, et q̄ loca p̄stituta s̄b
 potestate sua ei cōtraderet, et grate suscept⁹ ē
 ab alexādriō p̄terea dixit ei se habere gene

rū manassen fratrē p̄ncipis sacerdotū gentis
 iudee, multosqz alios cū eo p̄sentes ex ea gē
 te quos velle aiebat sub eo tēplū p̄stituit lo
 cis edificare qd̄ p̄ofuturū alexādriō testaba
 tur, qz potētia iudeoz i duo diuisa nō rebel
 laret, Cōcedēte p̄o alexādriō omī studio edi
 ficauit saraballa tēplū
 et altare qd̄ p̄māsit vsqz ad destructionē fa
 ctā p̄ romanos, et in eo
 manassen p̄stituit p̄o
 tificē, Porro dū alexā
 der erat i obſidiōe tyri: scripsit eplam ad p̄s
 c̄p̄es sacerdotū in hierosale: iustās eū vt s̄i
 bi p̄beret auxiliū, et exercitū venalia p̄para
 ret, et redderet sibi tributa que p̄ dario p̄ſe
 rebat, Et r̄ndit iadus se dario sacramentū d̄
 dīſſe, nec eo vīuētē posse trāscedere p̄stituta
 Tūc cōminat⁹ est alexāder gentē iudeoz qz p̄
 eū dīſcerēt quibz deberēt p̄stituta ſuarē Tūc
 illeccis aggeribz tyriū fecit cōtinentē, i cū p̄
 eſſet inſula fecit eā cōterminā terre, q̄ valla
 ta gazā obſedit, Et mortu⁹ est saraballa Ale
 xāder aut̄ capta gaza i hierosolymā festina
 bat, Et timētes iudei clamauerūt ad dñm et
 imolabāt hostias, et iadus orabat pro gēte
 Qui cū post sacrificiū obdormisset, p̄cepit
 ei de⁹ vt cōſideret, sericūqz, id est, corintis cū
 tūtatē ornaret, et ipe p̄tificialibz induit⁹, et re
 liq̄ sacerdotes cū eo legitimis stolis induit
 obuitā extrēt alexandro Et surgens a sopore
 oraculū oibz iudicauit, Audētēqz nō lōge eſſe
 a ciuitate alexādriū p̄ceſſit cū sacerdotibz et d
 niū multitudine sacra, ad locū q̄ saphim ap
 pellaſ, qd̄ latine trāslatū scopulū sonat, vñd
 hierosolyma et tēplū dñi videri potuiſſet Et
 factū est p̄tra spem omnīū qui ſequebant̄ re
 gem, Nā alexāder intuens antiſtitē p̄tifi
 cali stola iſignē, et sup cydarim laminā aure
 am in qua scriptū erat nomē dei deſcēdit de
 equo, et adiit eū ſol⁹, et nomē dei adorauit, et
 pontificē veneratus ē, Et obſtupuerit p̄s
 c̄p̄es exercitus et iudificatā regis mentē pu
 tauerūt, Solus pathemi⁹ q̄ſiuit ab eo cur
 sacerdotem gentis iudee adorasset Et r̄ndit
 Nō hūc adorauit sed deū, cui p̄ncipatū ſar
 cerdotū gerit Nā p̄ ſomniū i tali habitu deo
 us, p̄perit adhuc i licea ciuitate macedonie
 cōſtitutus, Dūqz mecū cogitarē, vtrū aſſum
 poſſem obtinere iuſſit me p̄ſidere, Nā ipe ex
 ercituū meū p̄duceret et p̄ſarum mibi traderet

principatū. Nunc autē primo vidē in hoc sacerdotē ipsius effigiē, et que mihi pmissit p̄ uerū cōfido, et p̄terea deū adorant, et hōmīnē veneratū sum. Et ingressus est vrbē alexandri, et in tēplo sacrificauit deo s̄m sacerdotis ostensionē. Et attulerūt ei danielē, i q̄ scriptū erat, quēdā grecoꝝ pdictūz perfar̄ potentiam, et arbitrans de se scriptū esse gauisus est. Et in crastinū conuocans populū iussit petere que uellent. Et ip̄s petentibz cōcessit iudeos vbiqz patrijs vti legibz, et septimū annū sine tributis esse p̄ter sabbatū ēre qz septimo anno nō colebat terra. Et exinde ad alias ciuitates p̄fectus est. Tūc samarite videntes eius munificentia c̄ca iudeos congnatos seducerūt eē iudeoz: origine suā ab efratim et manasse recensentes. Et postulauerūt vt templū eoz in garizim honoraret, qd̄ in reditu se factūz p̄misit. Cūqz peterēt ab e relaxatōne, vij. annū. quesiuit qui essent. Et dixerūt se hebreos. Cūqz adderet vtrū eēt iudei, negauerūt se iudeos esse. Et respōdit, Iudeis tantū hec cōcessi. Porro nos sub silentio prāsimum, qualiter alexāder dactum vicit et porū, et quomōdō cōsuluit arbores solis, et lune, et cetera am

miratōe digna, que p̄ ceptori suo aristoteli p̄ eplam indicauit ad ea que circa populū dei gesta sunt festinatē,

Arbores solis et lune Cūqz sol oriebat̄ tur et splendor summitate arboꝝ tangebat vsqz ad radices concutiebant, et tūc responsuz dabatur

interrogantibz, vbi alexāder de vtroz et suis recepit et de morte sua si babylonē intraret, et ita factū ē a sorore Sacerdotes s̄o qui erāt videntes pomis arboꝝ solis et lune quadrūtingentos annos viuebant.

De reclusionē decē tribuū et morte alexā dri Caplm, V.

Taqz cūz venis

set alexāder ad mōtes caspios miserūt ad eū filij captiuitatē de cem tribuū. Et edicto em̄ tenebāt egredi nō licere postulātes ab eo egredi licētā. Cū qz quēssisset causam captiuitatis, accepit eos recessisse apte a deo israel, v̄stulū aureū im molādo et p̄phetas dei pdictū rē eos a captiuitate nō redituros. Tūc respōdit qz arti eos includeret. Cūqz angusta viāz obstrue

ret molibz bituminatis: vidēs laborē humanum non sufficere orauit deū s̄m vt op̄ illō cōpleret. Et accesserunt ad se inuicē p̄rupta montiū, et fact⁹ est locus inebabilis. Ex quo liquido apparet nō esse dei volūtate vt creāt Egređient tū circa finē mūdī: magnā hoīm stragem facturi. Et vt ait iosephus, De⁹ qd̄ factur⁹ ē p̄ fidelibz suis si tantū fecit p̄ infidelibz. Cūqz rediisset alexander i babylonē sup̄to veneno vsū lingue amisit, et extremā volūtate suā scripto expressit. Et noluit monarchiā suā in aliquē transferre ne aliquis par ei i potētia apd̄ posteros legeret, et xij. q̄s ab adolescentia sua socios habuerat regni successores instituit. Hec autē institutio nō stetit. Nā iij. ex his tantū alijs abieciis regnauerūt, si cut in historia daniel est p̄prehēsum. Doroꝝ tuus est autē cū esset annoꝝ, xxx. duoz, et xij. annis regnauit, Et d̄z a q̄busdā qz, xij. alexādras edificauit p̄ nūero ānoz q̄b regnauerat. Ipe in amone cōdidit parathoniū, i. stutis sue indicū, sarcū triumphalē.

De ptholomeo sother, Caplm, VI. **Regnauit post**

e cū in egypto ptholome⁹ q̄ p̄gno minar⁹ est sother. Qui cū regno no adieciisset syriā, apposuit vt adijceret et iudeā. Et ascēdens in hierlm die sabbati, scēs ea die iudeos arma nō moturos sub simulatione sacrifici ad deo: nullo tradicente irauit. Vñ s̄m iosephū vt ait ouidiū, saba tar chides iudeos ridiculos appellauit, q̄ p̄ sua perflua sup̄stitione graue dominū sustinuerūt. Ptholome⁹ nāqz mltos de iudea et garizim captiuos trahēs ad egyptū rediit. Et v̄ distiōi exponēs eos a negotiatoribz nationū distracti sunt et dispersi. Et p̄ hāc captiuitatē licet nō fuerit generalis, diffusus disp̄si sūt in nationes. Vñ in actibz ap̄loꝝ legit cōuenis se in hierusalē iudeos ex omni natione q̄ sub celo est. Iado p̄tōfici successit fili⁹ el⁹ ontas cui successit fili⁹ eius simon iust⁹, cui successit frater suus eleazar⁹ p̄ ontia filio simonis adhuc puero.

Incidentia. Eo tpe ap̄ claud⁹ cec⁹ rome claruit, q̄ aquas claudias, als calidas induxit, et viāz ap̄iam strauit. Theoꝝ phzast⁹ p̄hs claruit, q̄ Quia p̄ hoc nūez a diuinitate loq̄ndi vt ait ciuū dephendūt.

clero nomē accepit, censu rome agitato inē
ta sunt cluū. cc. lxx. milia cōclite sunt a roma
nis ariminū et beneuentū.

De Ptolomeo philladelpho,
Caplm. VII.

Est Ptolome

Pum sother regit in egypto phi
ladelphus hic studiosus et libro
rū cupidus demetriū bibliothecae sue prefectū
Lūq; quesisset ab eo de nūero librorū. xx. mi
lia adesse respōdit, s; paulo post tpe vsq; ad
l. milia posse puenire dixit Et nunciatū sibi
dixit apud iudeos esse legē ore ipsius dei edī
tā et digito ipsi scriptā p q̄ summope labo
randū esse dicebat vt in grecū uersa eloqui
um i arcuis regalib; haberet. Hec em̄ erat
lex dī quē philosophi zena dicūt. id est. viue
tem. zeni em̄ viuere vel vitā sonat. quē vul
gus appellat ionē Et ad ostendendā legē ei
scritatē addidit q̄ nō nisi a dei viuētis cultō
ribus trāferri potuisset. Hā et theopompus
cū hīsto. ijs quas scribebat eaz voluisset in
serere p̄sus est in amētā per dies. xxx. The
otecus quoq; p̄ causa eadē factus est cecus. et
penitētes sanati sunt Et suggestit regi vt scri
beret pontifici iudeorū. vt iudeos hebrece et
grece lingue p̄tos ad ipm̄ dirigeret cū lege
dei quā ad eā trāferendā sufficeret. Quō vt i
petraret munera cū epistolā mittēda censuit.
Aderat sibi aristens. q̄ lōgo tpe iudeorū cala
mitatī cōpatiēti oportunitate liberādī eos
inuēta ait. Quō qd̄ postulas obrīnebis tot
iudeis in regno tuo seruētib; Solue itaq;
eos et nihil grati erit pontifici iudeorū. Hec
ob h̄ qd̄ dico me iudeorū affīnē estimes s; qz
scio tua interesse si factorē omnīū deū hono
raueris Et liberauit rex d̄ iudeis. c. xx. milia
dās dñis eorū. p̄ capite. c. xx. drachmas argē
ti Cūq; dixisset rex hoc magnū esse dixerunt
Magnū qd̄ est sed nō regi munifico. Tūc
scripsit rex eleazaro in hūc modū. Bene tuā
que sc̄ nos erat libertate donauī arbitrās
hoc deo esse iocūdū. quoz quosdā milite af
signauī. alios qz fidē approbauerā cōstitui
in palatio. Leges p̄o vestras in nostra bibli
otheca reponere decreui. Bene ergo facies
mittēdo nobis viros sentores qui valeāt in
pretationez earū caute nobis relinq̄re. Trā
missi mō argenti. c. talenta. p̄ imolationib; fa
ciēdis et separauī. l. talēta auri ad crateras et

libatorā faciēda. et gēmas sine numero ad
artificiū optionē. Tu manda nobis q̄ et hīs
volueris fieri quod grati ap̄lectemur Tūc
mittēs ad eū eleazarus. qd̄ postulabat refero
psit ita. Ad interpretandā legē quā postulas
missi viros sentores d̄ vnaquaq; tribu. vi. le
gem ferētes. Tūc autē
pletatis erit v̄l iusticie
ad nos eā caute remit
tere. Hi sunt. lxx. inter
pretes. qui licet. lxxij.
fuerint more sacre scri
pture. lxx. dicūt q̄ mo
dicū numerū si sup̄ ali
quā summā superere
scit sepe subitcet Qui
cū venissent ad regem
benigne ab eo collecti
sunt. nō tamē ad regē intrōmissi vsq; in dies
quintū Im̄inebat em̄ a die solennitas triū
phalis p̄ triūpho s; qd̄. quē maiores sui
eadē die habuerāt. Ea igit die suscepit eos
quos corā vniuersitate principū decreuerat
honozare. Post susceptionē p̄o duodecī die
bus fuerūt cum rege. et sc̄scitatus est ab eis q̄
i corde suo disposuerat. et p̄cipue de duob;
d̄ p̄gnitōe dei. et gubernatiōe regnī. Cūq; in
struxissent eū de regnī am̄inistratiōe. plenē
disputauerūt de vno deo colendo. et q̄ nulla
creatura de eēt. Inde est q̄ vbi cūq; occur
rit eis de trinitate. v̄l sub silentio trāstulerūt
vel in enigmate trāstu
lerūt ne tres deos colē
dos tradidisse videren
tur. Sim̄iter et de incar
natiōe verbi faciētes.
vt in esata Qui cū dis
xisset puerū nobis na
scituz. et addidisset. vj
eius noīa quoz. vnuz
est deus. p̄ illis sex no
mīnib; trāstulerūt ma
gnū cōsilij angelus. ne
viderent tradidisse ho
minē deificatū. Tūc
ostenderūt regi rotulū
quē attulerāt. Hec inf
ficiēbat admirari rex
chartaz. tenuitate et cō
paginationē. q̄ oculis
deprehēdi non posset

Quia rsi dece tris
bo capte fuerūt ml
ti tñ latuerant qui
fugerāt in hierlm̄
qd̄ etā ad samari
ritanos p̄pter quas
cōmixtionē samari
tanū dixerūt se eē he
breos. vt sup̄ capit.
iij. per idē tempus

Un̄ in esata. et vo
cabit nomē ei am
mirabilis p̄silare
de fortis pater fu
turi seclī. princeps
pacis Pro hīs om
nib; trāstulerūt ma
gnū cōsilij angelus. q̄
trāstatiōe vsus est
gregori; qui ecclē
asticū officij ordō
uauit quoz trāstati
one vsus vbi cūq; v̄l
posteri v̄l alterius
auctoritatē inducēt
cū tñ ecclēsia trāstati
ōe hiero. v̄l vul
gari v̄t i hīs om
nibus.

Bester

q̄q̄ littere auree i cā dore chartarū adō legē
 biles apparet. Introducti aut sunt in do
 mū regis sec^o mare secretā que erat ad nego
 cioꝝ deliberationē. Et date sunt eis celle sin
 gule vt quicquid visum est eis oportunū z cō
 modū ad interpretandū. Diluculo egrediebā
 tur ad optādū regi bo
 na et policonitudo dī
 cū oīo q̄ sit ab ec
 clesia p regib^o pō
 tificib^o pncipib^o t
 re et opat eis bōa
 spūalia, z tpalia et
 etna z tps lōgītu
 dīnem Polts em
 grece plaltras la
 tine chronos tēp^o
 Adhuc apō gre
 col tal^o p̄uendo ē
 vt cū surgūt mane
 tēplū respicientes
 clamāt policonit
 tudo basileos .i.
 mltū tps viuāt rex
 gustin^o q̄ vna et eadē sine dissonātia inuēta
 sit edīto vniuscuiusq̄ eoz mīn^o miraculose
 fieri potuit. vt in tot dīeb^o interpretati sint legē
 psalmos et p̄phetas. Hiero. tamen videtur
 velle q̄ interpretatōnes. vj. dīerū in sabbato
 p̄ferebant ex omīb^o cōfātes vna. Nec mirā
 dus esse hoc asserit: cū esdras legē quā p spī
 rītū reparauerat postea cū veteri scriptura q̄
 apō samaritanos erat correxit. Opere p̄ple
 to cōuocauit demetrius q̄ sup libros magis
 ster erat oēs iudeos q̄ erāt in alexādria. z d
 puītia peritōres. Et lecta est corā oīb^o trās
 latio eoz et approbata. Postea delata ē ad re
 gē et corā eo replicata. Cūq̄ peterēt interpō
 tes a rege dari auctoritatē vt imobīl p̄seuera
 ret. hec se facturū laudauit sī demū ita caute
 corrigerēt eam vt qd̄ semel iudicatū foret nō
 cogereēt irritare. Et remisit eos muneribus
 honoratos. Eleazaro quoq̄ sūmo sacerdoti
 trāsmisit munera. In tēpluz sō mīst p̄ter va
 sa mensam aureā gēmis impciabilib^o issignī
 tam cui^o crassitudo euz esset dimīdij cubiti.
 tamē materiā supabat opus
 Incidentia.
 Eo tpe sostratus farū in alexādria cōstru
 ctū. Aratus clarū. argente^o num^o prim^o in

vrbe figuratur Roma
 nos cartaginēses na
 uali p̄llo vicerūt. mes
 tello p̄sule fugato.

Hoc fultvniū d̄ ml
 rabīlībus mūdi vt
 dicit plīn^o. P̄har^o
 em erat turris altis
 sīma in litore maris si

ta non in terra fundata sed sup cancos. alij.
 vitreos posita et tāte magnitudis q̄ ignis i
 summo posū^o in nocte totū fere litus iradia
 bat. Sepulcrū arati admiratiōe in ciliā
 est dignū nā in id sapa tactata resiliunt.

De euergete.

Caplin. VIII.

De phila

p elius p̄tholomēus euergetes. q̄ ab
 egyptiis euergetes dicit^o est. qd̄ rez
 fectionē sonat. qz post vastatā syriā et ciliā
 z p̄tes asie int̄ inūera spolia q̄ cepit. etiā des
 os eoz quos cambīes in p̄sas transuexerat
 reuertit. Iudeozū pon
 tifer ontas simonis iu
 sti fili^o: cui successit si
 mon fili^o et sub quo
 iesus fili^o syrach librū
 sapientie qui ecclesia
 sticus dicitur cōposu
 it quem greci panare
 thon vocant. Et p̄dē
 ei simonis in eo facit
 mentionē. Porro ontas
 as cum tributa negas
 set euergeti zelo legē vl
 potius ex auaricia. vt
 dicit ioseph^o qui cum
 ihonorū fuisse testa
 tur. compulit regez in
 tram. Et missus est le
 gatus a iudeis etiā in
 uito ontas ad regē. Jo
 seph^o vir nobilis to
 ble fili^o et sororis onie.
 Hic habuit filiū hīz
 canum cuius dum pu
 er esset probauit pa
 ter prudentiam. tra
 dens ei. ccc. iuga bo
 um sine lorīs. Qui nō
 solum pacem reforma
 uit. sed remissus est a
 rege dux iudee: et fl
 nitimarum regio
 num.

delphum rez
 gnauit frater
 A pan qd̄ ē totū et
 arethon qd̄ est p̄
 quasi tot^o p̄tuosus

Tres libros salomō
 fecit. Ecclesiastē q̄
 sic ic̄p̄it Vanitas
 vanitatū. pabolās
 sine puerbia q̄ hez
 bratee mastor dīcū
 tur. Cātica cantico
 rū. Est z q̄r^o cul^o
 dubitat auctor q̄ p
 prie d̄r liber sapien
 tie. z incipit. Dilgi
 te iusticiā. Est q̄nē^o
 q̄ ecclīastie d̄r quē
 cōposuit iesus fili^o
 us sirach. Quilibz
 istoꝝ d̄r liber sapie
 tie qd̄ i eplīs nota
 rī pōt ab his libris
 sūptis. Ido aut̄ hāc
 appellatiōē sortitū
 sū. qz in ql̄bet isto
 rū sapientia introdu
 cit loquens. vel q̄a
 mores informāt vl
 q̄a d̄ salute salomo
 nis p̄pter idolatriā
 dubitatur.
 Interfecit bones z

Historia libri

comedit carnes, et de corijs fecit lorā: et semī
nauit terrā.

Incidentia.

Lo tpe enn^o tarētī^o a Catone questore
romā trāslatus est. parco sumptu p^oent^o, et
vnt^o ancille misterio Quadrāginta ferme ml
lla galloz a romanis
cesa sunt. Apud rho
duz collosus magnus
terremotu corruit

Imago marīa erat
mire magnitudis
vt sagitta ad sūmū
dirigi nō valeret, et
caput eius tāte magnitudinis q^o cape pote
rat, xxx. choros grant, et in inferiori parte in
pedib^o aptura erat vñ poterat hō intrare et
ascēdere in caput.

De philopatre. Caplm. IX.

Est euergetem

p regnauit fili^o et^o Prolome^o philo
pater. Post quē prolomeus ep^o
phanes. Post quē Prolome^o philometoz
quē vicit rex syrie antioch^o magn^o et iudeā si
bi s^obingauit. Pōtifer iudeoz fuit ontas ma
gn^o simonis fili^o, ad quē ad reparandū fed^o
quod legi^o fuisse inter abraam et maiores su
os. lacedemonioz rex art^o legatos misit. Por
ro antioch^o rex tributa. vij. anni et ministroz
templū q^o phladelph^o relaxauerat a iudeis
reuocauit. Qui dū finitimas regiones supra
modū infestaret. delata est res a d^o romanos
Et missi sunt ad eū scipio nātica et scipio atri
can^o: et ab infestatiōe sub religiōe iurisiurā
di amonerūt eū. Insup tulerūt ab eo obsidē
filiū eius seleucū primogenitū quē volēs re
cipere ab eis tradidit p^o eo filiū minorē natu
antiochū epiph anē tra q^o esset obses ppetu^o
id est. nō reditū^o. ppter eiusdē antiochi scul
ciam. Descendit ontas in egyptū ad Prolomeū
epiph anē sicut supra dictū est. et occis^o
est in perside. antioch^o in phano nance. et mē
bratim eiecit a sacerdotib^o. Qui in dolo pro
miserāt et thesauros. et cū paucis induxerūt
eum in adytum

De seleuco. Caplm. X.

Est antiochuz

p magnū regnauit in syria fili^o et^o
maior seleuc^o pessim^o. sed iners
Pontifer iudeoz fuit ontas. Nā ontas trans
eunte in egyptū. filius eius simon sedit pro
eo. Qui successit filius eius ontas. Sub B

missit seleucus nunctū beliodoz in hierusalē
ad spoliandū cōmune erarium tēpli. Quoi
gresso in templū surre
perunt duo iuuenes d^o Nō vsa sed dona
lacibus et occiderunt ria in vsu tēpli.
eū. Videt nū ioseph^o
velle angelos fuisse in similitudine hominū
In scdo machabeoz libro legi^o. q^o apparuit
terribilis sessor equi et conculcabat eū et con
frac^o est. et mut^o fact^o s^o non mortu^o. et duo
iuuenes decori flagellabāt eū Timen^o q^o on
as indignatiōez seleuci orabar ad dñm p^o de
functo et resurrexit. Qui rediēs ad regē ait.
Si habuerit dñs me^o aliquos quozū sicut
sanguine. mittat eos in hierusalē vt spoliēt
templum.

Incidentia.

Lo tempore aristobolus natione iudeus
peripatericus philosophus scripsit cōmen
tarios explanationū in moysen Prolomeo
philometoz

De antiocho epiphane. Ca. XI.

Idiens autē

a antioch^o epiphanes q^o rome
obses erat p^o pte piez mortuū
selēs^o fr̄is inertā. de regno syrie habēdo p^o
sumens. clā romā egressus est. Licet quidā
tradūt eū sub p^onuētia senator. rediisse. Re
uersusq^o in syriā benignū se oib^o et munificū
expoluit. Strenuus erat i agēdis. et acer in
hostes. Un^o et a p^olo p^ognominat^o est epipha
nes q^o sonat illustris. Et mortuo fr̄e regna
uit p^o eo. Tūc iniquitatē sibi insitā apuit. quā
p^o regno obtinēdo palliauerat. Tūc surrexerūt
in hierusalē filij belial. introducētē ritū
gētū. et petterūt ab antiocho vt faceret i hie
rusalē ephēbiā. i. lupanar ephēboz. et q^o hie
rosolymite scriberēt antiochenū gymnasiū
quib^o dogmatizabāt de ritu gētilitat^o. Et re
cerūt sibi p^oputia. i. nō circūcidēbāt parulos
suos. vel q^o ritu p^oputatoz viuebāt. Quidā
tamē volūt. q^o quedā velamiā fecerūt circū
cisioni sue vt in denudatione grec^o appareat
dissiles. Causa h^o hui^o flagitij hec fuit. Qui
as sine liberis duos habuit fratres. iesus vt
ontas et ioannem. q^o cōtendebāt de pontifica
tu. et vt placerēt antiocho declinauerūt ad ri
tus gētiliū. adeo vt etiā noia gētiliū sibi ipo
nerēt. Et iesus dicit^o est iason. vel ontas. io
annes p^o menclaus. Quoz plures essent q^o

Machabeorum. I.

lasone supplicauit antiocho de faciendo gymnasio in hierlm. Et audierunt eum viri pessimi culpabiles in cibo et uoluntate sabbati et huiusmodi. Postea antiochus amouit lasone et eleuauit menelaum. Qui secutus est omnia in antiochia. Hic cum uideret factum fratrum de secederat ad regem. si posset mutare animu regis. Quod cum nequere sedebat in antiochia in asilo. Et uenies post eum menelaus suauiter adronico ut occideret oniam. Qui euocatis eum de asilo occidit eum. Et fratres pro morte iusti andronici erunt purpura et flagellati pro ciuitate in eodem loco fecit interficere ubi ille occiderat oniam. Porro antiochus cum perisset in egyptum in dolo ascendit in hierlm. et per diuisione. i. dissensione ciuium ad libertatem fecit in ea. et percussit multos in hierlm. et lugebat ois terra. Cum redisset in egyptum. et esset repulsus per nuncios romanorum post biennium rediit in hierusalem in furore. Et aperuerunt ei portas fauores sibi. Et iterum eorum traria sentientes. et exprobrauit templum menelao ductore. tollens uasa et lucernas mesam et sacrarium. et uinam auream. A uelis quibus non abstinuit. Et posuit in templo idolum iouis olympici uel hospitalis uel pegrini. Oblatos moysaicas fieri prohibuit. altare cremam amouens. et carne suilla edere et idolo imolare coegit iudeos. arcemque muniuit in ciuitate dauid. in qua posuit presidium macedonum qui iudeis erant in oibus inhumant. Nam quoscumque circumcidisse filios suos repperissent suspensum debant et pueros ad colla eorum. Uidentes autem samarite iudeos hec pati de consuetudine nature sue. se non esse cognatos iudeorum fatebantur. et quod hacenus predicauerant. templum super garizim diu esse maxime negauerunt. scribentes antiocho in huiusmodi. Deo epiphani relatio a sicut miris sidoniorum. Maiores nostri pro pestes quandoque substitutione sabbatorum secuti sunt. edles

Dicit aug. quod ignis sacrificij qui per litteras nos babilonice captiuitatis sibi aqua uenerat extinctus est antiocho uendete sacerdotum lasoni.

In secundo tunc machabeorum libro dicitur solus iasus fuisse frater onie et menelaus frater eius iusda simonem qui iusda onie persuasit se leuco dicitur promuni erario spoliando de quo supra dictum est.

Infra hunc bicus uel si sunt in hierlm in acre palatio equitum quadraginta diebus.

ficantes in garizim templum sine numme uenit quod iudices ueltri ad nos et similia iudeis nobis inferunt. dum ab initio sidones esse noscamur. Cohibe iudices tuos ab afflictione nostra et templum super garizim in nomine greci iouis uel ancuris. i. hospitalis petimus dedicari. Et adiudicauit antiochus facere petitionem eorum.

Sequitur tituli capitulorum in historia Machabeorum. Libri. I.

De machabeis.	ca. i.
De preliis iude machabeis.	ca. ii.
De purificatione templi.	ca. iii.
De preliis iude.	ca. iiii.
De morte antiochi eupatoris in iudea.	ca. v.
De demetrio et nicanore.	ca. vi.
De federe iudeorum cum romanis.	ca. vii.
De morte iude.	ca. viii.
De ionatha.	ca. ix.
De alexandro.	ca. x.
De demetrio cretensi.	ca. xi.
De antiocho adolescente.	ca. xii.
De simone.	ca. xiii.
De antiocho demetrii filio.	ca. xiiii.
De morte simonis.	ca. xv.
Incipit historia libri machabeorum.	Ca. i.

Inc multi

iudeorum sponte quod timore regis iussa secuti sunt. per batti pro patrijs legibus adheserunt. Erat autem uir de modin modico iudee uico sacerdos nomine mathathias filius ioannis filij simonis filij asamonei. et uice ioachi. i. uini us illoz. et xlii. quod elegit. et in eundem modum dicitur et zacharias et uice abla. Erantque et filij eius quod. Joanes. Simo. Judas. Eleazar. Ionathas. et quosque suo cognomine celebant. Sed sufficit dicitur iuda dicere. quod dicebat machabeus. Hi uidentes mala iduti ciliis plaxerunt. Et uenerunt emissarii directi a rege in modin. statuentes idola in loco quod uocatur iudeos imolare. Et dixerunt mathathie. Princeps es in ciuitate hac. et pro iussa regis imple. Qui clamauit. Et si oes obediant regi. ego et filij mei et fratres mei obedire legi dei celli. Non sacrificabim. Tunc quidam ex iudeis imolauit in medio. Et surgens mathathias cum suis trucidauit eum super aram et nuncios regis iterum aram quod deponens clamauit. Qui dei est sequatur me. Et cum ois tribu sua abiit in solis